

خانه و خانواده محور گرما و دور همدیگر جمع شدن بوده است

دکتر ناصر فکوهی در نشست «انسان‌شناسی خانه و فضاهای درونی» گفت: خانه جایی است که در آن به دنیا می‌آییم در آن زندگی و رشد می‌کنیم بزرگ و پیر می‌شویم و در آن می‌میریم. خانه می‌تواند از یک ورود زیستی بررسی شود.

دکتر ناصر فکوهی در نشست «انسان‌شناسی خانه و فضاهای درونی» گفت: خانه جایی است که در آن به دنیا می‌آییم در آن زندگی و رشد می‌کنیم بزرگ و پیر می‌شویم و در آن می‌میریم. خانه می‌تواند از یک ورود زیستی بررسی شود.

به گزارش خبرنگار مهر، اولین نشست «یکشنبه‌های انسان‌شناسی و فرهنگ» در سری دوم فعالیت خود، با موضوع «انسان‌شناسی خانه و فضاهای درونی» دیروز یکشنبه 4 آبان ماه در سالن مرکز مشارکت های فرهنگی هنری شهرداری تهران برگزار شد. در این نشست، فیلم مستند «پیدایش» به کارگردانی حمید سهیلی، به نمایش در آمد. این فیلم، که اولین قسمت از مجموعه 33 قسمتی سهیلی با عنوان «معماری ایرانی» است به آثار معماری پیش از تاریخ کشور می‌پردازد. در این نشست دکتر ناصر فکوهی با عنوان «انسان‌شناسی خانه و فضاهای درونی» و منیژه غزنویان با عنوان «خانه و گفتگوی درون و بیرون» سخنرانی کردند.

دکتر ناصر فکوهی در این نشست گفت: خانه جایی است که در آن به دنیا می‌آییم در آن زندگی و رشد می‌کنیم بزرگ و پیر می‌شویم و در آن می‌میریم. خانه می‌تواند از یک ورود زیستی بررسی شود. البته در حال حاضر آدمها در بیمارستان به دنیا می‌آیند و در آنجا می‌میرند ولی در گذشته نه چندان دور انسانها در خانه به دنیا می‌آمدند و می‌مردند و حتی در خانه دفن می‌شدند.

وی افزود: خانه جایی است که ما در آن یک تجربه زیستی دائم داریم. بنابراین بیولوژی انسان امروزی یک بیولوژی خانگی است که امروزه مورد اهمیت و توجه بسیاری قرار گرفته است. آدمها در بخش بزرگی از عمرشان در خانه به سر می‌برند. خانه یک امر تاریخی است خانه صرفاً خانه ای نیست که ما امروز درونش زندگی می‌کنیم. امروز از آشپزخانه ای استفاده می‌کنیم که بدون شک یک اثر پیشا تاریخی است. مربوط به کشف آتش و استفاده انسان از آن و توانایی روشن کردن آتش می‌شود که باعث پختن و خوردن غذاها شده است و کانون یا آغوش گرم خانواده به نوعی اشاره به همین مسئله دارد.

خاک خون خانواده خانه

سرزمین تبار / نژاد ملت کشور

که اتفاقی هم نیست که هر چهارتای اول به حرف خ شروع شده اند. که همه اینها را می‌توان بحث کرد.

فکوهی تصریح کرد: خانه یک سیستم فرهنگی است که هم به شکل مادی وجود دارد و هم در اشکال بازنمایی. بازنمایی ادبی خانه در داستانها و رومانها و قصه ها و اشعار موجود است. بازنمایی تجسم خانه؛ در نقاشی ها و مجسمه ها و معماری و غیره پیدا است. بازنمایی تصویری خانه؛ در تصاویر و عکس ها و فیلمها و سریالها نقش شده است و بازنمایی اجرایی خانه؛ نمایش ها در مکانهای تجربه زیسته شده بیرونی در همه اینها به نوعی خانه خودمان را در بدن خودمان داریم. وقتی کسی را می‌بینیم که راه می‌رود نفس می‌کشد حرف می‌زند یا با شما صحبت می‌کند به نوعی خانه اش را در داخل خودش دارد. به همین جهت است که خانه در درون انسان و بدنش است. ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را و این بیت از جامی که بس عمارت که بود خانه رنج / بس خرابی که بود پرده گنج.

منیژه غزنویان هم در این نشست گفت: بحثی که داریم به نوعی پروژه تحقیقی من بوده که خیلی جاها پرونده باز است و خیلی جاها با حدس و گمان همراه است. در مورد ارتباط فضای درون و بیرون که می‌خواهم مصداقی تر و تاریخی تر بحث و بررسی کنم. بعد از فیلمی که دیدید که بحث باستانشناسی و تاریخی را مطرح می‌کرد و صحبت های آقای دکتر که تپیی از انسان‌شناسی نظری بود شاید با این بحث مصداقی تر راحتتر بتوانید ارتباط برقرار کنید.

وی افزود: می‌خواهم درباره این صحبت کنم که خانه به عنوان یک فضای درونی چه چطور با فضای بیرون از خودش وارد ارتباط، گفتگو و بده بستان می‌شود و چه رابطه‌ای بینشان وجود دارد. با انقلاب صنعتی شرایط کار تغییر کرد. ماشین جای

انسان را گرفت و خیلی از روابط تغییر کرد. شکل شهرها و خانه ها تغییر کرد. چیزهایی عجیب و غریب به وجود آمد. انسان‌شناسی و جامعه‌شناسی و خیلی از رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی زاده آن دوران و نگرانی‌های آن دوران هستند. این تجربی‌های که در دنیای بیرون اتفاق افتاد فضای درون خانه‌ها را تغییر شگرفی داد.

این محقق و پژوهشگر انسان‌شناسی ادامه داد: در گذشته امکان شست و شو در داخل خانه‌ها خیلی محدود بود و کنیزها باید آب برای خانم و یا آقای خانه می‌آوردند. یادم هست که مادربزرگم هم در خانه برای پدربزرگم آب برای شستشوی دستش می‌آورد. مردم از استحمام می‌ترسیدند و تا مدتها با تعویض لباسهایشان که عرق را به خود می‌گرفت و شستن آنها به نوعی نظافت می‌کردند و حمام نمی‌گرفتند. اما از سال 1750 به بعد با مباحثی که در آب درمانی و خاصیت آب مطرح شد و چند تن از شاهزادگان به آن تن دادند آرام آرام ترس از آب از بین رفت و استحمام در خانه‌ها ایجاد شد.

وی افزود: آتش و شومینه محل گرم کردن خانه بوده و اعضای خانه کنار آن گرد هم جمع می‌شدند. خانه و خانواده محور گرما و دور همدیگر جمع شدن بوده است. اینچنین است که تمثیل آغوش یا کانون گرم خانواده ایجاد شده است.